

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON PÄÄSISÄLTÖ (vain ohjaava teksti ja huomautukset), lyhennetty	HANKKEESTA VASTAAVAN VASTINE JA LAUSUNNON HUOMIOONOTTO
<p>Mikäli hankkeen edetessä tulee tarve oleellisesti muuttaa tutkittavia hankevaihtoehtoja tai ottaa arviointiin mukaan kokonaan uusi vaihtoehto, tulee se kuvata ja perustella arvioiselostuksessa selkeästi ja vaikutustenarviointi tulee uuden tai muuttuneen vaihtoehdon osalta tehdä samoilla kriteereillä kuin muiden vaihtoehtojen arvioinnit.</p>	<p>Uusia vaihtoehtoja ei ilmennyt, mutta vaihtoehdot ovat kehittyneet YVA-selostusvaiheessa, kuten vaihteittain tarkentuvaan suunnitteluun kuuluu. Olkiluodontien uudelleen linjaus vaihtoehdossa VE 3 on merkittävin suunnittelun myötä kehittynyt ratkaisu. Sen käsittelyn periaatteet on sovittu yhteysviranomaisen kanssa hankeryhmän kokouksessa marraskuussa 2022. Puutteellinen tieto Olkiluodontien uudelleen linjauksen ympäristöarvoista tuodaan esille epävarmuustekijänä.</p>
<p>Hanketta koskevat strategiat, suunnitelmat ohjelmat ja luvat</p>	
<p>Arvio hankkeen jatkosuunnittelun aikataulusta, hankkeen edellyttämistä luvista ja päätöksistä sekä hahmotelma seurantaohjelman laatimiseksi on täsmennettävä YVA-selostuksessa.</p>	<p>Tämä kuuluu YVA-selostukseen. Tiedot tarkentuvat hankkeen edetessä.</p>
<p>Hankkeen edellyttämistä luvista osa on selkeästi hankkeeseen liittyviä, kuten maantielain mukaiset yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökset. Muiden esitettyjen lupien ja päätösten tarve ja kohdentuminen ei ole yhtä selvää. YVA-selostuksessa tulee arvioida ja kuvata konkreettisesti, mihin eri lakien mukaisia lupia ja päätöksiä tässä tiehankkeessa tarvitaan tai voidaan tarvita.</p>	<p>Maantiehankkeessa osa lupatarpeista selviää vasta yksityiskohtaisessa tiesuunnittelussa. Lupatarpeet tunnistetaan alustavasti YVA-selostuksessa osana vaikutusten arviointia.</p>
<p>Erityisen tärkeää on selvittää hankkeen mahdollisesti edellyttämä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen maankäytön suunnittelun ja päätöksenteon tarve Raumalla ja Eurajoella.</p>	<p>Kaavan laatimis- ja muutostarpeet tunnistetaan YVA-selostuksessa, mutta asiaan saattaa jäädä tulokinnanvaraa tyypillisesti YVA-vaiheessa suunnittelutarkkuudesta johtuen. Hankkeeseen kuuluu se, että yhteistyössä viranomaisten tunnistetaan kaavoitustarpeet sekä muut maankäytön ja valtatiehankkeen yhteensovittamisen liittyvät asiat. Keinot mahdollisen kaavan vastaisuuden ratkaisemiseen ovat tapauskohtaisia ja riippuvat suunnitteluratkaisun kehittämisestä yleissuunnitelmavaiheessa.</p> <p>Asemakaavojen muutostarpeiden tarkka tunnistaminen on luontevaa vasta tiesuunnitelmavaiheessa. Asia otetaan huomioon YVA-selostuksessa sillä tarkkuustasolla, kun se on suunnitteluvaiheessa mahdollista.</p>
<p>YVA-selostuksessa tulee esittää keskeiset EU:n, valtakunnalliset, maakunnalliset tai alueelliset strategiat, suunnitelmat, kaavat ja ohjelmat, jotka koskevat liikennesuunnittelua tai väylänpitoa, maankäyttöä, luonnonvarojen käyttöä tai ympäristönsuojelua ja jotka tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa ja toteuttamisessa. YVA-selostuksessa tulee arvioida myös hankkeen vaikutuksia suhteessa strategioiden, suunnitelmien, kaavojen ja ohjelmien tavoitteiden toteutumiseen.</p>	<p>Tämä vastaa YVA-ohjelmassa esitettyä. YVA-selostuksessa täsmennetään tavoitteita, mikäli ne liittyvät hankkeen tavoitteisiin ja merkitykseen suunnittelujärjestelmässä. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan YVA-selostusta tarkemmin erityisten niiden asioiden kohdalla, joihin maantiehankkeella voi vaikuttaa.</p>
<p>Satakuntaliitto on esittänyt huomioitavaksi Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuosiksi 2022–2027 ja Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022–2027.</p>	<p>Tämä on lisätty YVA-selostusvaiheen lähtötietoihin ja arvioinnin pohjaksi.</p>
<p>TODENNÄKÖISESTI MERKITTÄVIEN VAIKUTUSTEN TUNNISTAMINEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN TOTEUTTAMINEN</p>	
<p>Vaikutusten arvioinnin toteuttaminen</p>	
<p>Vaikutusten arvioinnin lähtökohdat, arviointimenetelmät ja alustava esitys vaikutusalueesta on esitetty asianmukaisesti. Esitetty vaikutusten arviointi ja tulosten esittämistapa antaa kuvan vaikutuskohteen herkkyydestä ja vaikutuksen suuruudesta. On kuitenkin huomioitava se, että eri vaikutusmekanismit aiheuttavat eri tavoin vaikutuksia hankkeen vaikutusalueella. Täten vain yksi vaikutusta kuvaava tulos on riittämätön. Alueelliset erot on huomioitava vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä arvioitaessa ja tuloksia esitettäessä. On tärkeää perustella ja kuvata, miten johtopäätöksiin on päädytty. Mikäli jokin alun perin merkittäväksi arvioitu haitta ei olekaan merkittävä, tulee se perustella riittävästi. Jos YVA-ohjelmassa tunnistamatta jäänyt vaikutus havaitaan todennäköisesti merkittäväksi, tulee se ottaa arvioinnissa esitettyä tarkemmin huomioon.</p>	<p>Tämä ohjaava teksti vastaa sitä, mitä on esitetty YVA-ohjelmassa ja vastaa hankkeesta vastaavan käsitystä vaikutusten arvioinnin vaativuudesta. Valtatiehankkeessa vaikutusten arviointi on tyypillisesti laajaa, päättelyketjujen kuvauksen panostetaan ja aluetta tutkitaan huolellisesti. Laaja suunnittelualue käydään maantieteellisesti läpi ja lisäksi vaikutuksia käsitellään kokonaisuutena. Vaikutusten arviointi tehdään YVA-selostusvaiheessa, joten sen kautta tulee luonnollisesti uutta tietoa vaikutusten merkittävyydestä.</p>
<p>YMPÄRISTÖN NYKYTILA JA MERKITTÄVÄT ARVIOITAVAT YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET</p>	
<p>Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön</p>	
<p>YVA-selostuksessa tulee arvioida tarkemmin vaihtoehtojen maakuntakaavan mukaisuutta ja esittää linjausvaihtoehtoja koskevat kartat myös suhteessa maakuntakaavan yhdistelmäkarttaan. Satakunnan maakuntakaavoihin liittyy koko maakuntakaava-alueita koskevia suunnittelumääräyksiä, jotka myös tulee ottaa huomioon ympäristövaikutusten arvioinnissa.</p>	<p>Asia kuuluu lähtökohtaisesti YVA-selostuksen vaikutusten arviointiin.</p>
<p>Rinnakkaistiejärjestelyjen tai -yhteyksien tai kevyen liikenteen väylän yleiskaavan mukaisuus tulee selvittää.</p>	<p>Tämä kuuluu YVA-arvioon niiltä osin, kun se on mahdollista. Haasteena on se, että alemman tieverkon tarkempi suunnittelu ja laajuuden määrittäminen kuuluu maanteiden suunnitteluprosessissa</p>

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON PÄÄSISÄLTÖ (vain ohjaava teksti ja huomautukset), lyhennetty	HANKKEESTA VASTAAVAN VASTINE JA LAUSUNNON HUOMIOONOTTO
	tiesuunnitelmavaiheeseen. Kevyen liikenteen yhteydet ovat yleispiirteisesti tulkittavia, tyypillisesti yleiskaavassa ohjeellisina tai suuntaa-antavina, mikä antaa joustoa niiden toteutukseen.
Eurajoen maankäytöllisen valmiuden ja yleiskaavoitustilanteen nykytilan esittely on YVA-ohjelmassa jäänyt Rauman vastaavaa esitystä vähemmälle huomiolle. Vaihtoehto VE 3 linjaus Eurajoen kuntakeskuksen lähellä ei ole YVA-ohjelman kaavakartan mukaan yleiskaavan mukainen linjaus ja se voi edellyttää kaavan muutosta. Tätä ei ole huomioitu arviointiohjelmassa. Eurajoen kunnan maankäytöllisen tilanteen tarkempi kuvaaminen YVA-ohjelmassa olisi ollut perusteltua nykytilan hahmottamiseksi.	YVA-ohjelmassa ei vielä otettu kantaa kaavamutostarpeisiin. Se tehdään osana vaikutusten arviointia, samalla kun arvioitavat vaihtoehdot ovat tarkentuvat tasolle, jossa alustava arvio on mahdollista tehdä. YVA-ohjelmassa esitettiin kaikki maankäytön tavoitteita koskeva tieto, mikä oli Eurajoen kunnasta saatavilla YVA-ohjelman laatimisvaiheessa. Arviointiselostuksessa tieto on hieman tarkentunut, mutta Eurajoella kaavoitusprosessit eivät ole käynnistyneet.
<p>Vaikutusten arvioinnin kannalta voi muodostua haasteelliseksi se, että yleiskaavallisten alueiden väliin jää noin kahden kilometrin alue, josta puuttuu maakuntakaavaa yksityiskohtaisempi oikeusvaikutteinen maankäytön suunnitelma. (Lapiojen kyläalueella). Tärkeää selvittää mahdollisimman tarkoin vaikutuksia maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen. On tuotava esille, mitä maankäytöllisiä suunnittelutarpeita ja päätöksiä eri hankevaihtoehdot edellyttävät. Erityisesti selvitystarve korostuu Lapiojen alueella. On otettava huomioon mitä eri vaihtoehtojen ja esimerkiksi Olkiluodon eritasoliittymän toteuttaminen vaikuttaisi Lapiojen ja sen lähiympäristön yhdyskuntarakenteeseen, jos alueelle ei laadita oikeusvaikutteista yleiskaavaa ja mitkä olisivat vaikutukset, jos yleiskaava laadittaisiin.</p> <p>YVA-ohjelmassa esitetty on maankäytöllisen vaikutusten arvioinnin painopisteen olevan yleiskaavoissa. Tämä on hankkeen suunnitteluvaihe huomioiden perusteltua. YVA-ohjelmassa tulee kuitenkin tuoda esille, jos hankkeesta todetaan aiheutuvan selkeitä muutostarpeita tai vaikutuksia vahvistettuihin asemakaava-alueisiin.</p>	<p>lhanteellisessa tilanteessa YVA-vaikutusten arvioinnin tukena on kuntatason maankäytön suunnitelua, mutta kaavoitus on kiinni kunnan tarpeesta ja valmiudesta siihen. Eurajoen kaavoitus ei ole edennyt YVA-selostusvaiheessa. Vaikutukset arvioidaan ilman yleiskaavaa ja maankäyttöpotentiaalin tunnistaminen kuuluu yleispiirteisesti YVA-arvioon. Yleiskaavan laatimisen vaikutukset (ilman tietoa mahdollisen yleiskaavan sisällöstä) ei ole vaikutusarvion kärki, mutta yleiskaavan puutteeseen liittyvät epävarmuustekijät tuodaan esille. Asiaa on käsitelty hankeryhmän kokouksissa.</p> <p>Kaavamutostarpeiden tunnistamista on käsitelty edellä. Asemakaavoissa selkeät ristiriidat voidaan tunnistaa, mutta asemakaavojen muutos- ja laadintatarpeisiin palataan tiesuunnitelmavaiheessa, mikä on luontevaa vaiheittain tarkentuvassa alueiden käytön suunnittelun järjestelmässä. Asemakaavat huomioon YVA-selostuksessa sillä tarkkuudella, kun se on mahdollista ja toisaalta tarkoituksenmukaista suunnittelutarkkuuden puolesta.</p>
Liikenteelliset vaikutukset	
<p>YVA-ohjelmassa todetaan sivulla 73, että hankkeen liikenteelliset vaikutukset arvioidaan, vaikka YVA-lainsäädäntö ei sitä edellytä. Yhteysviranomaisen mielestä tätä esitystä on tarpeen täsmentää. Liikenne ja siihen suunniteltu muutos muodostaa sen toiminnan tai toiminnan muutoksen, jonka vaikutuksia tulee arvioida. Liikenteellinen muutos on tässä hankkeessa vaikutusten arvioinnin lähtökohta ja vaikutusten arviointia ei hankkeessa voida kokonaisuutena tehdä, jos liikenteellisiä vaikutuksia ei ole arvioitu ja kuvattu. Hankkeen aiheuttamista liikenteellisistä muutoksista voi aiheutua monia välillisiä tai välittömiä vaikutuksia, jotka ovat merkittäviä ja kohdistuvat mm. ihmisten liikennöintiin ja elinoloihin hankealueen lähellä ja ovat siten ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia. Tulisi arvioida onko hankkeella liikenteellisiä ja yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvia estevaikutuksia. Hankkeesta voi aiheutua vaikutuksia muuhun maantie- ja katuverkkoon, rautatieliikenteeseen, pyöräilyyn, kävelymahdollisuuksiin sekä joukkoliikennejärjestelmään kohdistuvat vaikutukset.</p> <p>Liikenteellisissä vaikutuksissa olisi hyvä arvioida myös autojen sähköistymisen vaikutuksia. Hankkeen liikenteellisillä vaikutuksilla voi silloin olla yhtymäkohtia myös ilmastovaikutuksiin.</p>	<p>Hankkeesta vastaavan näkemys ei eroa yhteysviranomaisen esiintuomasta liikenteellisten vaikutusten arvioinnin tärkeydestä. Liikenteelliset vaikutukset käsitellään läpileikkaavana asiana YVA-selostuksessa. Samoin yhdyskuntarakenteeseen ja maankäytön kehittymiseen vaikutukset kuuluvat arviointiin. Näin on YVA-ohjelmassa todettu (erityisesti luku 6.1. ja luku 6.10).</p> <p>Vaikutusten arviointi rajataan hankkeen vaikutuksiin, mutta arvioinnin epävarmuustekijöitä tuodaan yleispiirteisesti esille (esim. sähköistyminen). Liikenne-ennusteesta ja sen perusteista saadaan tämän hetken yleisesti hyväksytty yhtenäinen näkemys tulevasta kehityksestä. Liikenne-ennusteet ja skenaariot ovat ennakkoinnin työkaluja, joissa otetaan huomioon liikenteen toimintaympäristö muutos ja kehitys.</p>
Vaikutukset ihmisiin	
Arviointiohjelmasta jätetyt mielipiteet tulee ottaa tarkoin huomioon vaikutusten arvioinnissa. Asukkailla tulee olla mahdollisuus saada tieto hankkeen todennäköisistä vaikutuksista ihmisten terveyteen ja elinoloihin mm. meluvaikutuksista asumisviihtyisyyteen, liikkumismahdollisuuksiin alueella tai heidän harjoittamiinsa elinkeinoihin. Myös vaikutusten arviointi Lapiojen kyläyhteisöön, sen yhteisöllisyyteen, yhdyskuntarakenteeseen, maisemaan ja kulttuurihistoriaan ovat osa ihmisiin kohdistuvaa vaikutusten arviointia. Keskeinen osa on esittää, millä keinoin haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää. Myös estevaikutukset ja eri alueiden saavutettavuuden muutokset voivat joillekin olla merkittäviä vaikutuksia. Saavutettavuutta on hyvä tarkastella myös herkkien ryhmien, kuten koululaisten näkökulmasta.	Asia vastaa hankkeesta vastaavan näkemystä ja YVA-ohjelmassa esitettyä.
Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön Arkeologinen kulttuuriperintö	
YVA-ohjelman tekstin mukaan hankealueelle ei sijoitu valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita tai kulttuuriympäristöjä s. 58. Satakunnan maakuntakaavan mukaan Eurajoen Lapiojen alueelle on merkitty kh1-alue, jolla maakuntakaavassa merkitään valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Valtatie 8:n nykyinen linjaus kulkee ja hankkeen kaikki vaihtoehdot kulkisivat maakuntakaavan kh-1-alueen halki. YVA-ohjelmassa esitettyä tekstiä hankealueen maisema- ja kulttuuriympäristöjen arvosta on tarpeen tarkentaa ja tekstissä tulee tarkentaa myös mitä tarkoitetaan kuvatekstissä 32 kulttuuriympäristöjä ja maisemaa koskevalla ilmaisulla Maakuntakaavojen koostetietovaranto.	Yhteysviranomaisella on tässä kohdin väärä tulkinta kohteiden arvoluokasta. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt -luettelo valmistui vuonna 1993. Siinä oli mukana Lapinjoen kulttuurimaisema Eurajoella. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt -päiväysinventointi valmistui 2009 ja tuli voimaan valtioneuvoston päätöksellä 1.1.2010. Sen mukaan Lapinjoen kulttuurimaisema ei enää ole valtakunnallisesti merkittävä. Satakunnan maakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 17.12.2009, jolloin vuoden 1993 -luettelo valtakunnallisesti

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON PÄÄSISÄLTÖ (vain ohjaava teksti ja huomautukset), lyhennetty	HANKKEESTA VASTAAVAN VASTINE JA LAUSUNNON HUOMIOONOTTO
	<p>merkittävistä kulttuuriympäristöistä oli vielä voimassa (YM vahvistuspäätös 30.11.2011). Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (hyv. 17.5.2019) on päivitetty valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt ja osittain maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt. Samalla kumoutuivat näiltä osin Satakunnan kokonaismaakuntakaavan merkinnät. Vaihemaakuntakaavassa 2 Lapinjoen alueen itäpäässä näkyvä kh1 -merkintä kohdistuu Lapinjoen valtakunnallisesti merkittävää siltaa osoittavaan kohdemerkintään.</p> <p>Teemakartan ”maakuntakaavan tietovaranto” oli tekninen selite, vaikka kyseessä oli maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet. YVA-selostusvaiheessa lisätään teemakarttoihin myös paikallisesti merkittävät kulttuuriympäristökohteet ja tarkennetaan teemakarttojen lähdetietoja.</p>
<p>Maisemallisten vaikutusten ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon hankkeen vaihtoehtojen lisäksi uuden eritasoliittymän ja tarvittavien rinnakkaistiejärjestelyjen vaikutus. Erityisesti vaikutusten arviointi on tarpeen suhteessa Lapinjoen maisema- ja kulttuuriympäristöön ja Satakunnan maakuntakaava-alueetta koskeviin suunnittelumääräyksiin. YVA-selostuksessa tulee lisäksi täydentää YVA-ohjelman sivulla 59 esitettyä hankealueen vaikutusalueen maisema- ja kulttuuriympäristökohteita kuvaavaa karttaa siten, että siinä esitetään kaikki ne kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, joihin hankkeella voi olla vaikutusta.</p> <p>YVA-ohjelmassa esitetty maisemallisten vaikutusten visualisointi on maisemavaikutusten hahmottamisen kannalta tärkeää. Visualisointikuvia voi olla tarpeen esittää useampia kuin 3–4. Kuvista on saatava selville ainakin eri vaihtoehtojen ja uuden eritasoliittymän vaikutus maisemaan ja kulttuuriympäristöön.</p> <p>On selvitettävä mahdolliset arkeologiset kohteet. Hankealueella ja erityisesti uusien maastokäytävien alueella voi olla arkeologisesti merkityksellisiä kohteita, jotka eivät ole vielä museoviranomaisten tiedossa. Tämä mahdollisuus on huomioitava tiehankkeen rakentamisvaiheessa. Arvioitaessa vaikutuksia arkeologiseen perintöön tulee olla kiinteässä yhteydessä alueellisen museon viranomaisiin.</p> <p>Arvioitaessa vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriperintöön tulee olla kiinteässä yhteydessä alueellisen museon viranomaisiin ja Satakunnan maakuntaliittoon.</p>	<p>Yhteysviranomaisen ohjaus ja arvioinnin vaatavuus vastaa hankkeesta vastaavan näkemystä ja YVA-ohjelmassa esitettyä. YVA-selostuksessa arvioidaan kaikkien vaihtoehtojen vaikutuksia maisemaan ja alueen kulttuuriympäristöön. Erityisesti hankkeen vaikutuksia arvioidaan suhteessa Lapinjoen maisemaan ja kulttuuriympäristöön, mikä ilmeni myös YVA-ohjelmassa. Eritasoliittymät ja rinnakkaistiet ovat osa hanketta ja sisältyvät vaikutusten arviointiin.</p> <p>Visualisointikuvia on tehty riittävästi, jotta eri vaihtoehtojen vaikutuksia voidaan arvioida riittävästi.</p> <p>Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 aluetta koskevat suunnittelumääräykset.</p> <p>Arkeologinen inventointi on esitetty YVA-ohjelmassa. Se on toteutettu tehty kesällä 2022 ja sen tulokset huomioidaan YVA-selostuksessa ja hankkeen jatkosuunnittelussa aina rakentamiseen saakka. Alueelliseen vastuumuseoon on oltu yhteydessä inventointitarvetta määriteltäessä. Arkeologisen inventoinnin raportin valmistuttua ollaan yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon ja neuvotellaan mahdollisista jatkotoimista. Yhteydenpitoa alueelliseen vastuumuseoon ja maakuntaliittoon jatketaan hankkeen läpi. Kyseiset viranomaisahot ovat edustettuina hankkeen kokousryhmässä.</p>
Meluvaikutukset	
<p>Jotta liikenteen meluhaitasta saadaan riittävä kuva, meluselvityksessä on tultava esille koko hankealueen liikennemelun nykytilanne, sekä tilanne valtatie 8:n suunnittelussa liikennetilanteessa eri vaihtoehtojen osalta ilman meluntorjuntaa ja suunnitellun meluntorjunnan toteutuessa. Eritasoliittymät ja niiden liikenne ja maastollinen sijainti on otettava huomioon meluselvityksessä. Mikäli meluselvityksessä käytetään laskennallisia oletuksia, niin oletukset tulee perustella YVA-selostuksessa. YVA-ohjelmassa on mm. esitetty, että päivä- ja yöajan keskiäänitason ero on LAeq 7,3 dB, mutta tietoa ei ole perusteltu.</p>	<p>Otetaan huomioon YVA-selostuksessa. Tiedot perusteluineen ovat YVA-selostuksessa tarkempia kuin YVA-ohjelmassa.</p>
<p>Meluvaikutusten arviointiin liittyvässä kappaleessa 6.3. on virhe koskien valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoja (993/92) (Vnp 993/1992) asemaa. Tekstissä on tuotu useamman kerran esille, että Vnp 993/1992 olisi luonteeltaan periaatepäätös, jossa asetetaan melulle tavoitetasoja. Tämä esitys on virheellinen. Vuonna 1992 tehty Vnp 93/1992 on velvoittava asetustasoinen säädös, ei periaatepäätös.</p>	<p>Tässä oli virhe YVA-ohjelmassa: Kyseessä on Valtioneuvoston päätös 993/1992 melutason ohjearvoista. Mutta ohjearvo itsessään on vain ohjearvo (ei raja-arvo) ja siitä voidaan esim. ympäristöluvista perustellusta syystä poiketa. Huomautus otetaan huomioon YVA-selostuksessa ja korjataan virheellinen teksti raja-arvosta.</p>
<p>YVA-ohjelman sivuilla 85 ja 86 häiritsee se, että sen sijaan, että tekstissä kerrottaisiin liikennemelusta ja miten mahdollista meluhaittaa arvioidaan tai millaisin keinoin meluhaittaa pyritään vähentämään, niin YVA-ohjelman teksti keskittyy perustelemaan sitä, että toteutettava meluntorjunta on kallista ja meluntorjunnassa todennäköisesti tingitään Vnp:n 993/1002 mukaisesta melutasosta. Tämä esitys meluhaitan arvioinnin toteuttamisesta ei ole YVA-lain mukaista.</p> <p>Meluvaikutuksia arvioitaessa tulee muistaa, että vaikka Vnp 993/1992 lähtee asuin- tai loma-asuntoalueiden melulta suojaamistarpeesta, niin melulle altistuvat ihmiset, eivätkä rakennukset. Meluselvityksessä onkin tärkeää arvioida melulle altistuvien ihmisten määrää ja toisaalta arvioida meluntorjuntakeinoilla melulta suojattavien ihmisten määrää.</p>	<p>Tavoitteena oli tehdä selkeä rajausta jo YVA-ohjelmaan lausuttavaksi. Koko hankkeen elinkaarta ennakoiden realismi on myös arvo, jotta YVA- ja Yleissuunnitelmavaihe vastaa myös yksityiskohdista suunnittelua ja toteutusta. Tarkoituksena on ollut nimenomaan selvittää melun aiheuttamat haittavaikutukset ja torjuntakeinot asianmukaisesti ja avoimesti.</p> <p>Tätä asiaa tarkennettiin yhteistyöryhmän kokouksessa elokuussa 2022. YVA-selostuksessa esitetään melun torjunnan tarve ja arvioitu vaikutukset niin, että saadaan selville niiden vaikutukset asukkaisiin ja myös se, jääkö joitakin kohteita melun ohjearvojen ylittäville alueille suojausista huolimatta. Kohteet kuvataan selostuksessa ja perustellaan YVA-vaiheeseen sopivalla tavalla, miksi</p>

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON PÄÄSISÄLTÖ (vain ohjaava teksti ja huomautukset), lyhennetty	HANKKEESTA VASTAAVAN VASTINE JA LAUSUNNON HUOMIOONOTTO
<p>Valtatien 8:n parantamishankkeessa välillä Rauma-Eurajoki aiheutuu osaan alueen kohteista merkittäviä meluvaikutuksia. Melun aiheuttamat haittavaikutukset ja torjuntakeinot tulee selvittää ja esittää YVA-selostuksessa asianmukaisesti ja avoimesti. Hankkeen YVA-selostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman perustellun päätelmän jälkeisessä päätösvaiheessa voidaan joutua pohtimaan ta-pauskohtaisesti erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja, mikäli melutasot suunnitellusta meluntorjunnasta huolimatta jäävät jollakin alueella liian korkeiksi.</p> <p>Meluntorjuntakeinojen lisäksi tulee arvioida, mitä muita keinoja hankkeesta vastaavalla on käytettävissään, jos meluhaitta on kohtuuton ja perinteiset meluntorjuntakeinot eivät ole kohteessa mahdollisia.</p>	<p>suojausta ei ole voitu toteuttaa niin kattavana, että ohjeavot täytyisivät. Lisäksi käsitellään myös muut keinot, joilla meluhaittoja voidaan torjua tai korvata.</p> <p>Asukasmäärissä on haja-asutusalueella se ongelma, että esim. suuren perheen muutto alueelle tai sieltä pois heilauttaa altistuvien määrää suuresti, kun taas asuinrakennusten määrä on pysyvämpi ja samalla tulee huomioduksi lomarakennukset. Myöhemmissä suunnitteluvaiheissa kaikki asuinrakennukset ovat kuitenkin tasavertaisia torjunnan suhteen ja sen suhteen kuinka monta asukasta lasketaan. Esitämme YVA-selostuksessa kuitenkin yhteysviranomaisen toiveen mukaisesti altistuvien henkilöiden määrät.</p>
Vaikutukset luontoon ja suojelualueisiin	
<p>Satakunnan viherverkkoselvityksessä (2021) tunnistettu maakunnallisesti merkittävä viherkäytävän (R) alueelle, mikä asettaa erityisiä haasteita hankkeelle ja sen selvitysten laadinnalle. Zonation-aineiston tarkastelun lisäksi on tarpeen selvittää vaikutuksia viherkäytäviin yksityiskohtaisemmin maastohavaintoihin perustuen. Viherkäytävän maakuntatasoista selvitystä yksityiskohtaisempi sijoittuminen maastossa on tärkeää selvittää, jotta saadaan riittävä kuva vaihtoehtojen, mukaan lukien rinnakkaistiejärjestelyt, vaikutuksesta viherkäytävän säilymiseen ja siihen, millaisin toimin hankkeen mahdollisia kielteisiä vaikutuksia viherkäytävään voidaan lieventää. Selvitykset on ulotettava riittävän etäälle tielinjauksista. Arviointitaulukosta puuttuvat arviointitekijöinä ekologisiin yhteyksiin ja viherverkkoon liittyvät vaikutukset ja arviointitaulukkoa on syytä täydentää näiltä osin.</p>	<p>Vastaa hankkeesta vastaavan näkemystä ja YVA-ohjelmassa esitettyä. YVA-selostuksessa esitetään kaikille vaihtoehdoille yhteystarpeet eläinten kulkureittien kohdalle ja maaston osalta järveihin paikkoihin.</p> <p>YVA-selostuksessa täydennetään arvioinnin kriteerejä ekologisten yhteyksien ja viherverkoston osalta.</p>
Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin	
<p>Vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon vaikutukset Lapinjokeen ja sen veden laatuun riittävästi myös hankealueen koillispuolelle jäävään Eurajokeen. On otettava huomioon rakentamisen aikaiset vaikutukset, mahdolliset riskit ja onnettomuustilanteet sekä vaikutus Eurajoen-Lapinjoen kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman Lapinjoen kehittämistavoitteisiin. Lapinjoen raakavettä johdetaan olemassa olevaa raakavesikanavaa myöten Raumalle ja siitä Rauma Vesi valmistaa myös talousvettä. Valtatie 8 vaikutusten arvioinnissa tulee arvioida hankkeen vaikutukset raakavesikanavan veden laatuun ja hankkeen yhteydessä tulee turvata raakaveden johtaminen ja laadun pysyminen laadultaan sellaisena, että siitä voidaan jatkossakin valmistaa talousvettä. Pohjavesivaikutusten arvioinnissa tulee myös huomioida kohteet, joihin hankkeen myötä kohdistuu pohjaveden alentamisen tarve.</p>	<p>Vastaa hankkeesta vastaavan näkemystä ja YVA-ohjelmassa esitettyä. Asiat tarkentuvat YVA-selostuksessa suunnitelmatarppuuden mahdollistamalla tavalla.</p>
Vaikutukset maaperään	
<p>Valtatie 8 hankkeen merkittävimmät vaikutukset maa- ja kallioperään syntyvät rakentamisvaiheessa. tulee arvioida tiehankkeen rakentamisvaiheen edellyttämiä maamassojen määrää ja sitä, mistä rakentamisessa tarvittavat maa- ja kalliomassat ovat saatavissa, vai onko hanke ns. massatasapainoinen. Keskeistä on arvioida, millaiset vaikutukset hankkeella on yleisesti alueen maa- ja kallioperään ja millaisia määriä maamassoja tarvitaan muualta. Vaikutuksilla kallioperään ja maaperään voi olla myös maisemallisia vaikutuksia. Erityisesti tulee arvioida hankkeen vaikutuksia suojeltuihin kallioperäisiin. Hankealueen välittömässä läheisyydessä Rauman ja Eurajoen rajalla on mm. arvioinnissa huomioitava mm. suojeltu Pullakallio.</p> <p>Rakentamisen aikaisten vaikutusten arvioinnissa tulee arvioida mahdollisuudet kierrättää raaka-aineita.</p>	<p>Vastaa hankkeesta vastaavan näkemystä ja YVA-ohjelmassa esitettyä, mutta hankkeen ulkopuolisten maa- ja kallioperäisten ottopaikkojen sijaintia ei pystytä YVA-vaiheessa määrittelemään. Uusiomateriaalien käyttömahdollisuudet todetaan yleispiirteisesti, koska niiden mahdollisesta käytöstä päätetään vasta myöhemmissä suunnitteluvaiheissa.</p>
Vaikutukset ilmaan ja ilmastoon	
<p>Tärkeää on, että hankkeen kasvihuonekaasupäästöt lasketaan niin hankkeen rakentamisen kuin käytönkin ajalta sekä erikseen nykytilanteessa ja ennustetilanteessa. Ilmastovaikutusten arviointi ja päästölaskennat tuottavat tärkeää tietoa paitsi ympäristövaikutusten arviointiin ja vertailuun, myös esimerkiksi kuntien maankäytön suunnitteluun. Selostukseen on myös tarpeen kuvata käytettyjä laskelmia ja avata laskelmien lähtöoletuksia ja sitä, mihin ne pohjautuvat.</p> <p>Vaikutusten arviointiin tulee sisällyttää myös välilliset vaikutukset mm. yksityisautoilun määrän mahdolliset muutokset ja yksityisautoilun käyttövoiman muuttuminen (sähköistyminen). Hankkeen ilmastovaikutuksia tulee verrata valtakunnallisiin ja alueellisiin tavoitteisiin. YVA-selostuksessa tulee huomioida ainakin valtioneuvoston tasoiset ilmastomuutoksen hillintään liittyvät tavoitteet ja strategiat. YVA-ohjelmassa esille tuodun hallitusohjelman hiilineutraaliustavoitteen vuoteen 2035 lisäksi tulee huomioida mm. energia- ja ilmastostrategian mukainen kansallinen liikenteen päästövähennystavoite vuoteen 2030 mennessä ja valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032.</p>	<p>Vastaa hankkeesta vastaavan näkemystä ja YVA-ohjelmassa esitettyä. Asiat käsitellään sillä tasolla, kun se YVA-menettelyn vaiheessa mahdollista hankkeessa.</p>
Rakentamisen aikaiset vaikutukset	

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON PÄÄSISÄLTÖ (vain ohjaava teksti ja huomautukset), lyhennetty	HANKKEESTA VASTAAVAN VASTINE JA LAUSUNNON HUOMIOONOTTO
<p>Kaikki hankkeet ovat jaettavissa eri vaiheisiin suunnittelu-, rakennus-, käyttö- ja käytöstä poistamisvaihe. Hankkeen vaikutukset ja niiden merkittävyys vaihtelevat hankkeen eri vaiheissa. YVA-lain nojalla hankkeen vaikutuksia tulee arvioida kaikissa niissä hankevaiheissa, joissa voi syntyä merkittäviä ympäristövaikutuksia.</p> <p>Vaikutusten arviointiin tulee sisällyttää rakentamisessa syntyvien ja käytettävien maamassojen kuljettamisen ja läjitys- sekä välivarastointialueiden vaikutukset. Valtatien rakentamisessa korostuvat esimerkiksi maamassojen irrottamisesta, siirtämisestä, kallion räjäytyksistä tai koneiden käytöstä aiheutuvat vaikutukset. Vaikutukset voivat ilmetä meluna, tärinä, pölynä, ihmisten viihtyvyyden heikentymisenä tai vaikutuksina kulttuuriperintöön ja muinaisjäännöksiin, maisemaan tai luonnonolosuhteisiin, kuten vaikutuksina maaperään, vesistöön, pohjavesiin, kasveihin, metsän määrään tai eläimiin.</p> <p>Valtatien rakentamisenaikaiset vaikutukset tulee arvioida kunkin vaikutuslajin osalta erikseen. Lisäksi rakentamisen aikaiset vaikutukset on hyvä koota yhteenvedoksi esimerkiksi taulukkomuotoon.</p>	<p>Otetaan huomioon YVA-selostuksessa ja suunnittelussa soveltuvin osin. Rakentamisen aikaisia vaikutuksia käsitellään sillä tasolla, kun se on YVA-vaiheessa mahdollista. Monet asiat tarkentuvat vasta myöhemmissä suunnitteluvaiheissa.</p> <p>Vaikutuslajin osalta rakentamisenaikaisia vaikutuksia nostetaan esille, mikäli ne ovat merkittäviä tai huomionarvoisia suhteutettuna kokonaisuuteen.</p>
<p>Rakentamisaikaisia vaikutuksia arvioitaessa tulee muistaa, etteivät valtatie kaikki rakentamisaikaiset vaikutukset ole palautuvia, kuten YVA-ohjelman kappaleessa 6.8. s. 95 todetaan. Valtatien rakentamisvaiheessa syntyvistä vaikutuksista monet ovat pysyviä tai pysyväisluonteisia. Valtatien tai uusien rinnakkaistieyhteyksien rakentaminen edellyttää maaston käyttöönottoa tiealueeksi, joten rakentamisella on pysyviä vaikutuksia aina maa- ja kallioperään ja lisäksi rakentaminen voi edellyttää maamassojen kuljettamista muualta. vaihtoehtojen varrella voi olla myös muinaisjäännöksiä, herkkiä luontokohteita tai metsää tai ihmisten koteja, joihin vaihtoehdon valinta ja tien rakentaminen vaikuttaa pysyvästi. Rakentamisen aikaisten vaikutusten osalta tulee arvioida myös vaikutukset suojeltuun kallioalueeseen eli Pullakallioon. Rakentamisesta aiheutuu myös YVA-ohjelman tarkoittamia mahdollisesti palautuvia vaikutuksia kuten rakentamisaikainen melu, tärinä tai pöly. Ne voivat kuitenkin rakentamisvaiheessa olla pitkäaikaisia haittoja, jotka on arvioitava. Mahdolliset vaikutukset pohja- tai pintavesiin on arvioitava huolella, koska alueella voi sijaita kiinteistöjen talousvesikaivoja. Lisäksi Lapinjoen vettä käytetään talousveden raakavetenä Raumalla. Sen laadun on säilyttävä hyvänä. Vesistön pilaantuminen esim. hulevesien vaikutuksesta voi nopeasti aiheuttaa laajan haitan, joka voi vaikuttaa niin raakaveden laatuun kuin vesistön kalaston tai vesistön tavoitetilan saavuttamiseen.</p>	
<p>Vaihtoehdot maamassojen vastaanottopaikoille ja rakentamisen yhteydessä hulevesien käsittelyä on tarkasteltava YVA-selostuksessa ja todennäköisyyttä on syytä arvioida.</p>	<p>Maa-ainesten sijoittamisalueita ja niihin kohdistuvia vaikutuksia ei pystytä YVA-selostusvaiheessa käsittelemään kuin yleispiirteisesti, koska niihin liittyvät asiat ratkaistaan alustavasti vasta tiesuunnitelmavaiheessa ja lopullisesti rakentamisen aikana.</p>
<p>Yhteisvaikutukset ja välilliset vaikutukset</p>	
<p>Mahdollisten yhteisvaikutusten tunnistaminen ja arvioinnin merkitys korostuu laajassa, kahden kunnan alueelle ulottuvassa hankkeessa. Valtatie 8 hankkeella on useita vaikutusyhteyksiä muihin hankkeisiin mm. teolliseen toimintaan ja Olkiluodon ydinvoimalle. Hankkeella voi olla vaikutuksia myös kuntien maankäytön suunnitteluun, joka puolestaan voi vaikuttaa yhdyskuntarakenteen muuttamiseen / muuttumiseen tai tietyn alueen liikenteen lisääntymiseen ja melun lisääntymiseen tai jonkun alueen yhdyskuntarakenteen muuttamiseen. Liikenteellisillä muutoksilla voi olla monia erilaisia vaikutuskohteita, joita on hyvä pohtia laajasti. Välillisten vaikutusten arvioinnin tärkeyttä korostettiin monissa arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa.</p> <p>Välillisten vaikutusten ja yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon ainakin maankäytön suunnitelmat, Rauma-Kokemäki rautatieyhteys, Olkiluodontien liikennetarve ja ydinvoimalalta johdetut voimalinjat sekä Rauman ja Eurajoen merkittävät teolliset toimijat sekä muut alueen merkittävät hankkeet, joilla voi olla mahdollisia välillisiä vaikutuksia tai yhteisvaikutuksia.</p>	<p>Vastaa hankkeesta vastaavan näkemystä ja YVA-ohjelmassa esitettyä. Liikenteen merkitystä ja vaikutuksia käsitellään YVA-selostuksessa varsin laajasti eri aluetasoilla. Maankäytön suunnitelmat saavat suuren painoarvon YVA-selostuksessa. Muiden hankkeiden tai niiden huomiointi tehdään suhteessa niiden suunnitteluvaiheeseen ja toteutusnäkyymiin. Keskeiset hankkeet on esitetty YVA-selostuksen luvussa 1. Infrastruktuurin kuten voimajohtojen huomiointi ja jopa muutokset ovat varsin normaalia yhteensovittamista, joka tosin painottuu yksityiskohtaisen suunnittelun vaiheeseen.</p>
<p>Hankkeeseen liittyvät riskit ja mahdolliset onnettomuustilanteet</p>	
<p>YVA-selostukseen tulee lisätä riskinhallintaa koskeva kappale, johon tulee sisällyttää rakentamisen ja käytönaikaiset mahdolliset riskit onnettomuuksille ja niistä mahdollisesti aiheutuville vaikutuksille ihmisille ja ympäristöön. Riskinarvioinnissa on otettava huomioon mahdolliset yhteisvaikutukset.</p> <p>Hankkeen riskitarkastelut tulee tehdä mahdollisimman laajana. Riskien ja onnettomuustilanteiden osalta tulee huomioida paitsi valtatie 8 yleinen käyttö, niin myös lähialueen maankäytöllisesti merkittävä teollinen toiminta, läheinen asutus ja niiden mahdolliset yhteisvaikutukset. YVA-selostuksessa on arvioitava millaisia riskejä valtatiestä ja sen käytöstä voi aiheutua ympäristölle ja ihmisille. Riskien arvioinnissa tulee miettiä myös mahdollisten tai todennäköisten riskien lieventämiskeinoja.</p>	<p>Asiaan vastataan maantiehankkeen YVA- ja yleissuunnitelmavaiheessa tunnistamalla yleispiirteisesti epävarmuustekijät ja riskit YVA-selostuksessa maantien yleissuunnitelmassa. Sinänsä epävarmuustekijöiden reflektointi kuuluu läpileikkaavasti valtatiehankkeen vaikutusarvioon. Valtatiehankkeeseen kuuluu luontevasti YVA-asetuksen YVA-selostuksen sisältövaatimuksista ”arvio mahdollisista onnettomuuksista”. Teollisuuslaitoksen riskeihin ei valtatiehankkeessa voi mennä, mutta osana liikenteellisiä vaikutuksia tunnistetaan mm. mahdolliset varareitit suuronnettomuustapauksissa.</p> <p>Vaikka riskit eivät korostu YVA-selostuksessa, riskeihin on paneuduttu ja hankkeen sisällä on järjestelmällinen riskien hallinta. Jo YVA-vaiheessa on järjestetty hankkeen sisäinen riskityöpaja, jonka tuloksia on käytetty YVA-selostuksen tausta-aineena.</p>

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON PÄÄSISÄLTÖ (vain ohjaava teksti ja huomautukset), lyhennetty	HANKKEESTA VASTAAVAN VASTINE JA LAUSUNNON HUOMIOONOTTO
Haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteet ja seurannan järjestäminen	
<p>Hankkeen suunnitteluvaihe on tehokkain ajankohta pyrkiä vähentämään niin rakentamisaikaisia kuin käytönaikaisia haitallisia vaikutuksia. YVA-menettelyn tärkeimpiä asioita onkin paitsi arvioida vaikutuksia, niin myös esittää vaikutusten arvioinnin jälkeen se, miten todennäköisesti haitallisia vaikutuksia voidaan poistaa tai lieventää. YVA-selostuksessa tulee esittää vaikutusmekanismeittain, miten hankkeen todennäköisesti haitallisia vaikutuksia voidaan poistaa tai miten niitä voidaan lieventää. Arvioinnissa tulee esittää, millainen vaikutus lieventämistoimenpiteillä haitalliseen vaikutukseen on. Hankkeen haitallisten vaikutusten ehkäisy- ja lieventämistoimenpiteet sekä mahdolliset kompensatiotoimenpiteet tulee koota yhteenvedoksi esimerkiksi taulukkomuotoon. YVA-selostuksessa tulee esittää myös ehdotus, mahdollisten merkittävien haitallisten ympäristövaikutuksien seurannan järjestämisestä.</p>	<p>Tämä vastaa hankkeesta vastaavan käsitystä ja asia myös ilmaistu YVA-ohjelmassa painokkaasti (erityisesti luku 5.7.). Toimenpiteiden kuvaukset tarkentuvat YVA-selostusvaiheessa ja siellä käsitellään myös lieventämistoimenpiteet. Lieventämistoimenpiteiden tulee olla myös toteuttamiskelpoisia, joten kaikkea ei voi esittää toteutettavaksi. Seurannasta esitetään ehdotus, joka tarkentuu tiedon karttuessa jatkosuunnittelussa.</p>
Vuorovaikutuksen järjestäminen YVA-menettelyn aikana	
<p>YVA-ohjelmassa on korostettu vuorovaikutuksen toteuttamista ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnin merkitystä YVA-menettelyssä. Hankkeen järjestetyt vuorovaikutustilaisuudet täyttävät YVA-lain vaatimukset ja ne on sisällöltään toteutettu hyvin. Erilaiset asukkaiden haastattelut ja asukkaiden mukaan ottaminen suunnitteluun lisää molemmin puolin ymmärrystä.</p>	<p>Varsinaisia haastatteluja ei suunniteltu, mutta vuoropuhelua ja osallistumista on muutoin tarjolla (palautekanavat, työpajat). Vuoropuhelu jatkuu läpi suunnitteluprosessin.</p>